

Ympäristöministeriö

LAUSUNTO

Kirjaamo

PL 35

Dnro 95/2014

00023 VALTIONEUVOSTO

5.6.2014

LAUSUNTO MAA-AINESLAIN JA YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAISTEN LUPAMENETTELYJEN YHDISTÄMISESTÄ

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunnon ja toteaa hallituksen esityksestä ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta seuraavaa:

Esitys on toivottu askel kohti ympäristöön liittyvien lupaprosessien yhdistämistä, yksinkertaistaen ja sujuvoittaen nykyistä lupakäytäntöä silloin, kun maa-ainesten otto edellyttää maa-aineslupan lisäksi ympäristölupaa. Eri lupamenettelyjä tulee jatkossa viedä yhä vahvemmin suuntaan, jossa on yksi viranomainen ja yksi valituksenalainen päätös. Nykytilanne, jossa yksi hanke voi edellyttää useita eri lupia ja siten aiheuttaa hankkeen täytäntöönpanon hidastumisen rinnakkaisten muutostenhakujen kautta, on kestävä.

Muutoksenhausta

Valitusoikeuden laajentaminen kunnan jäseniin (YSL 191.3 §) ei ole tarpeellinen. Ympäristönsuojelulain mukainen valitusoikeus on jo nykyisellään laaja ja siten vastaa ympäristöperusoikeuden vaatimuksia.

Erilaisten lupaprosessien sujuvoittamiseen liittyen keskusteluun on noussut viranomaisten valitusoikeuden rajaaminen. Tämä olisikin toivottu kehityssuunta. Toiminnanharjoittajan kannalta on ongelmallista, jos hallintoasia siirtyy muutoksenhakuun ainoastaan sen vuoksi, että viranomaiset ovat asiassa erimielisiä. Erityisesti valitusoikeutta tulisi rajata tilanteissa, joissa viranomainen on valittanut haitankärsijän etuun vetoamalla, vaikka kukaan lain mukaisista haitankärsijöistä ei ole käyttänyt valitusoikeuttaan.

ELY-keskusten roolista

Maa-aineslain 4 a §:n mukaan yhteiskäsittelyssä olevasta luvasta tulisi aina pyytää lausunto ELY-keskukselta. Tämä ei ole kannatettavaa. Lausuntopyyntöön tarpeellisuus voidaan jättää lupaviranomaisen harkintavaltaan nykyisen maa-aineslain 7 §:n tapaan.

Luvan voimassaolo, lupapäätös

Nykyistä maa-aineslupan voimassaolokäytäntöä tulee muuttaa niin, että lupa-aika olisi huomattavasti pidempi. Luvan voimassaolon tulisi olla yhdenmukainen elinkeinotoiminnan käytäntöjen kanssa. Kysymys on luottamuksensuojasta viranomaistoimintaa kohtaan sekä

toiminnan ennustettavuudesta. Käytännössä muutos tarkoittaisi sitä, että maa-aineslain 10 §:stä poistettaisiin kohta, jossa lupa voidaan myöntää enintään kymmeneksi vuodeksi.

Ennakkoneuvottelun käyttöönotto

Suomessa ollaan ottamassa käyttöön rakennepoliittisen ohjelman mukainen ennakkoneuvottelu, joka on ilmeisesti koskemannä vain keskimääräistä suurempia hankkeita. Ennakkoneuvottelu sopii kuitenkin kaiken tasoihin ympäristöön liittyviin lupaprosesseihin, koska niiden käsittelyyn osallistuu eri viranomaistahoja edustaen niin valtiota kuin kuntaa/kuntia. Ennakkoneuvottelun voidaan olettaa parantavan hankkeeseen osallistuvien tahojen tietopohjaa toisten näkökulmista ja siten sujuvoittaa lupaprosessia.

Toiminnanharjoittajat ovat tuoneet esiin, että ennakkoneuvottelun säätäminen pakolliseksi olisi toivottava kehityssuunta myös maa-aineslupan ja ympäristöluvan yhdistävässä menettelyssä.

Siirtymävaihe, ohjeistus, sähköinen käsittely

Lausunnoilla oleva esitys tuo muutoksia nykyiseen maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaiseen lupamenettelykäytäntöön. Lakimuutosten voimaan tullessa on tärkeää, että ympäristöhallinto on yhteistyössä toimijoiden kanssa valmistautunut siirtymävaiheeseen laatimalla tarvittavat ohjeistukset ja päivittämällä asiaan kuuluvat lomakkeet.

Lupien hakemisessa, käsittelyssä ja myöntämisessä tulee mahdollisimman pian siirtyä sähköisiin järjestelmiin.

Maa-aineslain kehittämistarpeesta

Maa-aineslain täysin toimimaton korvauspykälä (8 §) tulee tässä yhteydessä muuttaa vastaamaan nykyisen perustuslain vaatimuksia. Säännöstä ei ole sovellettu kertaakaan lain 35-vuotisen historian aikana. Säännös sisältää kunnan tai valtion velvollisuuden lunastaa alue, jos lupa ainesten ottamiseen on evätty, eikä maanomistaja voi käyttää aluettaan maa- ja metsätalouteen, rakentamiseen tai muuhun vastaavaan kohtuullista hyötyä tuottavaan tarkoitukseen. Korvaussäännös tulee muuttaa täyden korvauksen periaatteen mukaiseksi ilman isoa korvauskynnystä ja siten, että myös korvauksen maksaminen tulee olla mahdollista lunastuksen sijaan.

Helsingissä 5. kesäkuuta 2014

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Antti Sahi

toiminnanjohtaja

Minna Ojanperä

ympäristölakimies